

[Udenrigsministeren]

til at give miljøaspekterne en mere prominent placering i landenes samlede udviklingsaktiviteter.

Man kan sige, at i Asien har problemerne en lidt anden karakter, men også her er der mulighed for en dansk indsats. Ud over det, jeg allerede har nævnt om Bhutan, har man fra indisk side bl.a. bedt om dansk bistand til at etablere kontrolforanstaltninger for farlige affaldsstoffer. Vi har forhandlinger godt i gang med Kina om to rensningsanlæg, og Kina har allerede stillet i udsigt, at de vil søge dansk bistand på andre miljøområder. Og med Thailand drøfter Danida nu gennemførelse af planer for et olieforureningsberedskab, som er udarbejdet af danske konsulenter.

Så som man vil se af denne meget korte gennemgang af, hvad vi gør, og hvilke planer vi har, er der allerede tale om, at virkeligheden begynder at hale ind, stærkt ind endda, på målsætningen for vores arbejde.

Hr. Rosing var inde på de afsnit i Brundtland-rapporten, som beskæftiger sig med sårbare grupper. Brundtland-rapporten nævner f.eks., at små samfund, som lever i isolation, skabt af f.eks. klima og geografi, hyppigt har forstået at leve i pagt med naturen. Man kan sige, at Grønland, lad os tage Færøerne med, jo ikke mere lever i isolation. Vi må i denne sammenhæng, som også hr. Rosing gjorde det, specielt pege på Færøernes og Grønlands forvaltning af deres levende ressourcer, og jeg er principielt enig i de fire principper, som hr. Rosing stillede op for det videre arbejde.

Både Grønland og Færøerne er jo afgørende afhængige af disse ressourcer, hvad enten det er fisk, sæler eller hvaler; det er ressourcer, som er det egentlige erhvervsgrundlag. Vi har set begge samfund klart erkende, at blind eller tankeløs udnyttelse vil være en katastrofe, som på længere sigt vil fjerne samfundenes grundlag.

Det har i århundreder været et absolut, kan man sige, for både Færøerne og Grønland at gennemføre princippet om en bæredygtig udvikling. Og derfor forstår jeg godt, at man både i Grønland og på Færøerne opfatter det som noget paradoksalt, at man en gang imellem bliver angrebet for en ellers fornuftig udnyttelse af sine levende ressourcer, f.eks. sæler eller hvaler.

Jeg er glad for, at Brundtland-rapporten fastslår retten til menneskelig udnyttelse af de le-

vende ressourcer, så længe den er forsvarlig, og så længe den sikrer ressourcernes fremtidige overlevelse. Vi må ikke glemme, at i skyggen af en række ellers beundringsværdige initiativer på miljøområdet trives der ofte misforståelser om isolerede samfunds ret til en tilværelse, som bygger på de traditionelle ressourcer.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Den besvarelse, udenrigsministeren her har givet på den stillede forespørgsel, er jo givet på regeringens vegne. Besvarelsen er udarbejdet af de tre ministre, forespørgslen direkte er stilet til.

Derfor føler jeg trang til som miljøminister at udtrykke min glæde over, at udenrigsministeren har villet påtage sig at fremlægge vores fælles besvarelse. Men det betyder ikke, at der ikke kan være generelle betragtninger, jeg kan have som miljøminister og min kollega industriminister kan have som industriminister, og disse synspunkter vil jeg gerne have lov til at fremføre.

Når det er naturligt, at det er udenrigsministeren, der fremlægger regeringens fælles svar, skyldes det bl.a., at Brundtland-kommissionens rapport og de mange anbefalinger, den indeholder, efter min mening ikke alene bør betragtes som en miljø sag i traditionel forstand. Brundtland-kommissionens hovedbudskaber er bredere og mere generelle og rækker ud over det, vi her i landet til daglig opfatter som miljøbeskyttelse.

Kommissionens hovedbudskab er nemlig først og fremmest moralsk: at vi må skabe en bedre og mere retfærdig verden, som gør det muligt for alle mennesker og alle lande at udvikle sig efter deres forudsætninger. Dernæst er det et politisk budskab, nemlig at det er muligt at ændre udviklingens gang, og at der findes midler, som kan føre frem til en mere bæredygtig udvikling her på Jorden. Det er også nødvendigt at gøre noget. Rapporten er derfor en appel til alle lande i verden om at gøre det nødvendige muligt.

Egentlig er der ikke så meget nyt i rapporten – desværre. Problemerne med voksende ubalance mellem mennesket og naturen har været kendt i mange år og advarslerne mod konsekvenserne af denne udvikling ligeså. Heldigvis er der meget, der tyder på, at verden er mere lydør nu end før, men situationen er jo også